

6
LATVIJAS VALSTS ARHĪVS

Bērzkalnu dzimta
Folkloriste Anna Bērzkalne

F. 1756

Apraksts Nr. 2
par 1905.-1991. g.

5589

Latvija

Latvijas Valsts arhīvs

BĒRZKALŅU DZIMTAS FONDS

Fonds Nr. 1756

Apraksts Nr. 2

FOLKLORISTE ANNA BĒRZKALNE

(1891. - 1956.)

1905.-1991.

Priekšvārds

I

Folkloriste Anna Bērzkalne dzimusi 1891. gada 15. janvārī Madonas apr. Vējavas Āriņos Jura un Edes (dzim. Reinsones) Bērzkalnu ģimenē. 1903.-1908. g. mācījusies Annas Ķēniņas privātgimnāzijā Rīgā, strādājusi par skolotāju Alsviķu pagasta Ķemeru skolā (1909.-1911.), pēc tam mājskolotāja Gzushrustalnajā Vladimiras guberņā un Usurijskā Piejūras apgabalā (1911.-1913.).

1913.-1917. g. A. Bērzkalne studēja Kazanā Augstākajos sieviešuursos krievu - slāvu filoloģijas nodaļā un Kazanas universitātē ieguva pirmās šķiras diplomu. 1918. g. A. Bērzkalne strādāja par skolotāju latviešu bēgļu skolā Kazanā, 1919.-1920. g. - izglītības statistikas nodaļas vadītāja un ierēdne Volgas ūdens transporta kontrolē.

1920. gada jūnijā A. Bērzkalne atgriezās Latvijā, strādāja par latviešu valodas skolotāju Rīgas 2. vidusskolā (1920.-1944.), papildinājās folkloristikā pie prof. Valtera Andersona Tartū (1922.).

A. Bērzkalne ir Latviešu folkloras krātuves dibinātāja un pārzine no 1925.-1929. g., papildinājās folkloras arhīvos Igaunijā, Somijā, Dānijā un Vācijā (1925., 1927. g.).

1942. g. Tartū aizstāvēja doktora disertāciju "Dziesma par žēlāmā nomirusē puisi", iegūstot filozofijas doktora grādu igauņu un salīdzinošajā folklorā.

1945.-1948. g. A. Bērzkalne bija docente Latvijas valsts universitātē un vecākā zinātniskā līdzstrādniece

Latvijas PSR IA Folkloras institūtā (1945.-1950.).

Mirusi 1956. g. 1. martā, apglabāta Rīgas Meža kapu Poruka kalniņā.

A. Bērzkalnes galvenie darbi:

Kandidātes darbs, Kazanā augstākos sieviešu kursus beidzot, "Fonētiskās izmaiņas indoeiropiešu valodās" (1917.), "Anna Brigadere" (1922.), "R. Blaumaņa personība viņa darbos" (1923.), "G. F. Stenders lettische Fabeln und Erzählungen" (1923./1924.), "Daltonas plāns latviešu valodas pasniegšanā" (1926.), "Tautas ticējumi mūsu tautas dziesmās" (1926.), "Nāve un bēres mūsu tautas dziesmās un ticējumos" (1927.), "Latviešu folkloras krātuves teikas par Dievu" (1929.), "Tautas dzeja un literatūra" (1930.), "Somu literārās biedrības simtgadu pastāvēšanas svētki" (1931.); tipu rādītājs "Latvju dainu" garākām dziesmām (1932.) - mašīnrakstā, par to piešķirta Krišjāņa Barona prēmija (1933.), publicēts Somijā "Typenverzeichnis lettischer Volkromanzen in der Sammlung Kr. Baron's Latvju dainas" (1938.), "Pamatjautājumi par tautas dzeju" (1937.), latviešu folkloras bibliogrāfija "Volkskundliche Bibliographie" (1927.-1942.), doktora disertācija un grāmata "Dziesma par žēlumā nomirušo puisi" (1942.).

II

Folkloristes Annas Bērzkalnes dokumentus valsts glabāšanā Latvijas valsts arhīva Kultūras dokumentu nodaļā nodeva Veronika Bērzkalne 1990. gadā.

Dokumenti tika nodoti nesakārtotā veidā un aptver laika posmu no 1905.-1991. g.

Aprakstā Nr. 2 iekļauta A. Bērzkalnes doktora disertācijas rokraksti, sarakste, biogrāfiskie dokumenti, fotogrāfijas. Starp A. Bērzkalnes rokrakstiem īpaši nozīmīgas ir 1919. gadā Krievijā rakstītās autobiogrāfiskās piezīmes par A. Vēniņas sieviešu privātģimnāziju, skolotājiem V. Eglīti, A. Saulieti.

A.Bērzkaines fondā glabājas 29 A.Saulieša vēstules, kas aptver laika posmu no 1905.-1921. gadam. Starp vēstulēm ir arī atveidoti A.Saulieša dzejoļu rokraksti.

Aprakstā Nr. 2 iekļautas 25 lietas par 1905.-1991. gadu. Dokumenti sistematizēti pēc nomināli - hronoloģiskā principa.

Folkloristes A.Bērzkaines dokumenti vēl glabājas ZA Fundamentālās bibliotēkas Rokrakstu un reto grāmatu nodaļā, ZA Latviešu valodas un literatūras institūta arhīvā, Madonas novadpētniecības muzejā, LCVVA.

Priekšvārdu sastādīja:

Zinātniskā līdzstrādniece *Skatļaka* A.Catlaka

20.06.1992.

Dokumentu sistematizācijas shēma

1. Disertācija.
2. Rokraksti, piezīmju lapiņas.
3. A.Bērzkalnes vēstules.
4. Vēstules A.Bērzkalnei.
5. A. Bērzkalnes biogrāfiskie dokumenti.
6. Fotografijas.
7. Savāktie materiāli.
8. Dokumenti par A.Bērzkalni.

Nr. p.k.	Lietas nosaukums	Datums	Lapu skaits	Piezīmes
1	2	3	4	5

I Disertācija

1. Disertācija "The song of the youth who died for sorrow" (Dziesma par žēlumā nomirušo puisi). Angļu valodā. Mašīnraksts. 1941. 151
2. Disertācija "Dziesma par žēlumā nomirušo puisi" Iespieddarbs. 1942. 57
3. Ievada referāts disertācijas "Dziesma par žēlumā nomirušo puisi" aizstāvēšanā Tautu universitātē. Vācu valodā. Mašīnraksts ar labojumiem. 20.06.1942. 15

II Rokraksti

4. Apcerējums "Землеутомъ и переживанияхъ" (Pārdzīvotais un pārdomātais) Autobiogrāfiskas piezīmes par A. Kēniņa sieviešu privātgimnāziju, skolotājiem V. Eglīti (?), A. Saulieti u.c. Krievu valodā Rokraksts bez nobeiguma. 26.04.1919. 20
5. Dzejoļi. Mašīnraksts ar labojumiem 1937 ~~28.04.1937.~~ 3 ~~28~~
6. Literatūrvēsturiskas piezīmes "A. Niedras "Līduma dūmos". Piezīmes par avotiem un idejām". Melnraksta atsevišķas lapas un 1. redakcija. Mašīnraksts ar labojumiem. 1944. 61

1	2	3	4	5
7.	Literatūrvēsturiskas piezīmes "A.Niedras "Līduma dūmos" 2. un 3. redakcija. Mašīnraksts ar labojumiem.	1944.	130	
8.	Raksti "Pirmais pārskats par bērnu dziesmu vākšanu", "Mēmie pagasti", "Ievērojama svētku velte" (par M.I.Eizenu), "Tautas dzeja un literatūra", "Pamatjēdzieni par tautas dzeju", "Instrukcijas tautas tradīciju krājējiem" Iespieddarbi.	1923.-1937.	27	
9.	Piezīmju bloknots ar autobiogrāfiskām skicēm, sižetu uzmetumiem. Maskava.	1911.-1914.	15	
10.	Piezīmju lapīpas. Izraksti no literatūras (t.sk. vācu un franču val.). Piezīmes par folkloru.	b.g.	35	
III A.Bērzkalnes vēstules				
11.	A.Bērzkalnes sūtītā atklātne A.Saulietim no Maskavas.	1911.	1	
12.	A.Bērzkalnes vēstuli A.Ābelei, K.Kronam u.c. meīnraksti.	1933.-1935.	7	
13.	A.Bērzkalnes vēstules tuviniekiem; P.Bērzkalnam, Z.Bērzkalnei, K.Lēderei, M.Bērzkalnei. 1.lapa, Atklātne - Meīngalvju nams.	1912., 1929., 1951.-1955.	10	

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

IV Vēstules A.Bērzkalnei

- 14. A.Saulieša vēstules A.Bērzkalnei. A.Saulieša dzejoji "Atsacīties ceļnieks", "Ko meklēt gāju - to nemāku teikt", "Ak, tu baltā māmuliņa", "Ēnu ielejā". A.Saulieša rokraksti. A.Saulieša dāvinātā Kr. Barona fotogrāfija. Bojāta. 1905.-1921. 43
- 15. Draudzenes Adelheides Grundbergas (A:ģēnīga audzumeiģtas) sūtītā atklātne A.Bērzkalnei. A.Grundbergas fotogrāfijas ar ierakstiem. 1908.-1911. 3
- 16. Folkloristu V.Andersona, P.Aristes, E.Enajarvi, M.Haavio, O.Loorita vēstules, un atklātnes A.Bērzkalnei. 1923.-1941. 43
- 17. N.Kolpakovas, V.Sideļņikova vēstules A.Bērzkalnei. N.Kolpakovas fotogrāfijas. Atklātne ar zīgu par prof. N.Andrējeva nāvi. 1946.-1954. 13
- 18. Vēstules un atklātnes, sūtītas A.Bērzkalnei (t.sk.no māsiģām) 6.lapa - Cēsu valsts ģimnāģija Bērzainē. Atklātne. 1924.-1954. 14
 10.lapa. Cesvaines pils. Atklātne.
 11.lapa. Cesvaines baznģcas altģris. Atklātne.

V A.Bērzkalnes dokumenti

- 19. Autobiģģrģfija, rakstģta iesnieģģanas Tartu universitģtē disertģcijas aizstģvēģģanai. Vģcu valodģ. Maģģnraksts 1942. 3

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

20. Testamenti 1940., 1954. 3

VI Fotografijas

21. A. Bērzkalne starp Aisviķu pagasta Ķemeru skolas skolēniem 1909.-1911. 1

22. A. Bērzkalne Rīgas Skolotāju institūtā kopā ar Aspaziju, L. Bērziņu, R. Kaudzīti u.c., ar Folkloras krātuves darbiniecēm, ar māsām un brāli P. Bērzkalni. 1990.-tie-1990.-tie gadi 8

- Fotografija ar uzrakstu "Frühling 1936"

- Vēl A. Bērzkalnes fotogrāfijas skat. 1756.f., 1a-pr., 316.lietā

VII Savāktie materiāli

23. ^{biļ.} Biogrāfija par slāvu tautas dziesmām. Kartītes. Mašīnraksts. b.g. 36

24. Helsinki. Atklātnes ar A. Bērzkalnes parakstiem. 1930.-tie g. 4

VIII Dokumenti par A. Bērzkalni

25. A. Bērzkalnes 100 gadu jubilejas izdevums, raksti par A. Bērzkalni. 1991. 3

- P. Bērzkalna zīmētie A. Bērzkalnes portreti skat. 1756.f., 1.apr., 35., 36.lietās.

Šajā aprakstā iekļautas 25 (divdesmit piecas) lietas no Nr. 1 - Nr. 25.

Aprakstu sastādīja:

Zinātniskā līdzstrādniece
20.06.1992.
Nodaļas vadītāja

A. Catlaka
Gūtmane

³A. Catlaka
A. Gūtmane

Pierentas glabācūā 25.
(divdesmit piecas) lietas.

Glabāšanas nod. 1. Rullītis

16.12.92.

Aprakstā	9 (deviņas)	numurētas	lapas
Tai skaitā			
titullapa	1		lapas
satura rādītājs	-		lapas
pielikumi	3		lapas
sistemātiskā			
shēma	1		
rādītāji	-		
1992. g. « <i>Nov.</i> »	<i>decembris</i>		
IVA arhivists:	<i>HOLL</i>		